

sondern überhaupt die Nächte dort zugebracht hat. Wie soll aber ein solches nur nächtliches Brüten bei Schätzung der Brutzeit eingeschätzt werden? — *Als absolute Mindestzeit der Bebrütung muss man wohl die Zeitspanne 7—21. VI, somit 14—15 Tage, bezeichnen.*

JOURDAIN berichtet von einem Fall (von Miss Winifred Ross beobachtetes Nest), wo eine Brutdauer von mindestens 17 Tage vorausgesetzt werden muss.

Es scheint gar nicht unmöglich, dass auch die von mir beobachtete Brut insgesamt dieselbe Zeit erfordert hat. Die Länge der Brutdauer muss immerhin davon abhängig sein wie fest der Vogel in den ersten Bebrütungstagen sitzt und in dieser Hinsicht sind wohl bedeutende individuelle Variationen wahrscheinlich.

Litteratur. JOURDAIN, F. C. R., 1933: The Incubation-Period of the Goldcrest. *British Birds* 27: 106—107. — PALMGREN, P., 1932: Zur Biologie von *Regulus r. regulus* (L.) und *Parus atricapillus borealis* Selys. Eine vergleichend-ökologische Untersuchung. *Acta Zool. Soc. pro Fauna et Flora Fennica* 14: 1—113. — PYNNÖNEN, A., 1934: Hippiäisen, *Regulus r. regulus* (L.), pesänrakentamisajan pituudesta. *Ornis Fennica* 11: 25. STRESEMANN, E., 1928: Aves, in „Handbuch der Zoologie“, Bd. 7, II. Hälfte, 4 Lieferung.

Valkoposkihanhen, *Branta leucopsis* (Bechst), muutosta Suomessa.

ALPI PYNNÖNEN.

Valkoposkihanhi kuuluu niihin lintuihin, jotka olivat kuuluisan ornitologimme PALMÉNIN erikoisena tutkimuskohteena hänen määrittellessään lintujen muuttoreittien kulkua. Hänen mukaansa valkoposkihanhi käytti muuttaessaan eniten Vienan mereltä, Äänisjärven, Laatokan, Suomenlahden kautta Itämerelle ja Pohjanmerelle kulkevaa muuttoreittiä. Perusteena tälle käsitykselleen oli hänellä käytettävänä 8 havaintoa Suomesta, niistä 6 maamme etelärannikolta, 1 Ahvenanmaalta ja 1 Inarista; Itä-Karjalasta ei hänellä ollut yhtään havaintoa. Myöhemmin on valkoposkihanhia tavattu Suomessa enimmäkseen sisämaassa, niinpä niitä on nähty Sodankylässä, Haukiputaalla, Lappajärvellä, Lapualla, Keuruulla, Turengin ja Hämeenlinnan välillä, Luumäellä, Äyräpään järvellä ja Laatokalla. HORT-

LING (1927 s. 111) kirjoittaa kysymyksessä olevan linnun muutosta: „Durchquert m. m. regelmässig das Land vom Weissen Meer südwestwärts.“

Päätellessämme muttosuunnista on tärkeää ottaa huomioon pessimisalueet. PLESKE (1928 s. 320) kirjoittaa tämän lajin esiintymisestä Eur-Aasian tundralla:

„On the north coast of the Kola peninsula it is a migrant only. Again, it as been reported as breeding in small numbers on Kolgujev Island by Trevor-Battye (Ice-bound on Kolgujev, p. 424, 1895) but has not been found there since by a series of later investigators of the avifauna of this island, such as Pearson, Zitkow and Buturlin. In 1921 Fedosow succeeded in killing a pair of these Geese at the mouth of the Gusinaja River. Nordenskiöld's supposition that the Barnacle Goose must breed in Nova Zembla seems unlikely to me, since only Bilkiewicz and Jordans have recorded it from there. The regions of the Eurasian tundra to the eastward evidently are not inhabited by the Barnacle Goose and I feel certain that the statements made to Middendorff of their breeding in Taimyr are founded on some mistake.“

Nykyään ei tiedetä valkoposkihanhen pesivän varmasti muualla kuin Grönlannissa ja Huippuvuorilla.

Näille seuduille päin, luoteeseen, on minulla ollut tilaisuus nähdä kaksi kertaa keväällä muuton suuntautuvankin liikkuessani Höytiäisen kanavan lietteillä Joensuun lähellä. 20. V. 28 huomasin täällä 37 valkoposkihanhea kiertelemässä ilmassa pääni päällä. Nähtävästi ne olisivat halunneet laskeutua lietteille lepäämään, ellei ihmisiä sattunut olemaan paikalla. Sitten ne läksivät kaakkoon, mistä ne todennäköisesti olivat tulleetkin. Lennettyään jonkun matkaa ne kääntyivät takaisin ja lensivät lietteiden yli luoteeseen pysytellen tassä suunnassa niin kauas kuin saatoin kiikarilla niitä seurata.

19. V. 33 havaitsin lietteille mennessäni 2 valkoposkihanhea lentämässä ilmassa 2 muun lajisen hanhen kera. Vähän ajan perästä tämän jälkeen klo 17,40 tuli lentäen kaakosta 60 valkoposkihanhea, ne kiertelivät jonkun aikaa ilmassa ja sitten istahtivat rannan edustalla olevalle hiekkasärkälle. Mutta pian läksivät ne uudelleen lentoon, kiertelivät taas ilmassa ja klo 18,00 suuntautuivat pohjoiskoilliseen Höytiäiselle päin, kumminkin kääntyen noin 2 km lennetyään luoteeseen.

Olen ollut tilaisuudessa tekemään havaintoja myös muitten hanhilajien lentosuunnasta muuttoaikana, mutta kertaakaan eivät ne ole suuntautuneet kaakosta luoteeseen.

PALMÉN (1873 s. 359) julkaisee valkoposkihanhen muutosta V.

FALCKIN havainnon, joka on mielenkiintoinen ja pitää yhtä havaintojeni kanssa:

„Den 20 maj 1839 observerade jag vid en sjöfogeljakt i Esbo skärgård, 2 mil från Helsingfors, fyra särskilda skockar av denna gåsart, stadda på vandring till kläckningsorten. Tåget, som passerade mellan kl. 4 och 6 f.m. kom sydost gick åt nordvest. Hvarje flock kunde innehålla omkring 60 å 70 individer, som flögo så lågt, att man lätteligen kunde skilja halsens och bröstets mörkare färg från den ljusare buken . . .“

LÖNNBERGIN mukaan (1929 s. 413) tavataan valkoposkihanhia säännöllisesti Brittein saarilla, kuitenkin yleisempänä länsirannikolla sekä Irlannissa muuttoaikoina ja talvella. Nämä hän katsoo hyvällä syyllä olevan kotoisin Grönlannista. Samoin hän pitää todennäköisenä, että Skånessa esiintyvät, tätä lajia olevat hanhet olisivat myöskin peräisin luoteesta päin. Mutta hän arvelee, että Gotlannin itärannalla joka kevät näyttäytyvät valkoposkihanhet eivät käyttäisi näin itäistä reittiä, jos ne aikoisivat Huippuvuorille.

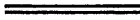
Minusta kumminkin näyttää, että valkoposkihanhet, jotka pääasiallisesti talvehtivat etelä-Itämerellä ja Pohjanmerellä, poikkeuksellisesti etelämpänä (HORTLING 1929 s. 542), Itämeren eteläosista helposti matkaavat kevään kehittyessä, pohjoisten seutujen myöhäistä kesää odotellessa, myöskin Suomenlahdelle, vieläpä Laatokallekin ja täällä vasta varsinaisen muuttoajan tullen ottavat suunnan pessimäpaikoilleen, saattavatpa lentää välistä Itäkarjalan kautta Muurmannin rannikollekin, jossa näyttäytyvät muuttoaikoina. Samoin ne syksyllä Suomen kautta usein palaavat Itämerelle siitä päättäen, että ne syysmuuton aikana esiintyvät Suomessa suhteellisesti yleisempänä kuin Skandinavian länsirannikolla ja sisämaassa.

Kirjallisuus: HORTLING, I., 1927. Inwieweit wird Finnland von (hoch-)nordischen Wandervögeln durchquert? (Ornis Fennica 4). — HORTLING, I., 1929. Ornitologisk Handbok. Helsingfors. — LÖNNBERG, E., 1929. Svenska Fåglar. Stockholm. — PALMÉN, J. A. & v. WRIGHT, M., 1874. Finlands Fåglar. Helsingfors. — PLESKE, T., 1928. Birds of the Eurasian Tundra. (Memoirs of the Boston Society of Natural History. Vol. 6, N:o 3).

Zusammenfassung¹: *Branta leucopsis* (Bechst.) als Durchzügler in Finnland. PALMÉN rechnete die Nonnengans zu den Vögeln, die seine Zugstrasse Ostsee-Ladoga-Onega-Weisses Meer benutzen. Spätere Beobachtungen haben jedoch erwiesen, dass die Art m. m. regelmäßig Finnland durchquert.

¹ Von der Redaktion.

Da die Art nach PLESKE nicht die eurasiatische Tundra bewohnt (z. Z. nur Grönland und Spitzbergen als Brutgebiete bekannt), scheint ein SW—NO gerichteter Zug durch Finnland etwas rätselhaft. Der Verf. hat *zweimal beobachtet, wie Flüge von Nonnengänsen in der Gegend von Joensuu (O-Finnland), eine distinkt NW-Flugrichtung einschlugen*, und spricht die Vermutung aus, dass die an den Küsten der südlichen Ost- und der Nordsee überwinternden Nonnengänse im Frühling, *bevor der eigentlichen Zugzeit, umherstreichend auch nach Finnland gelangen und erst später die eigentliche Zugrichtung einschlagen* (vgl. die erwähnten Beobachtungen); es wäre also die Frage von einem anfänglichen *mehr richtungslosen Wandern, etwa dem entsprechend wie manche Arten besonders vor dem Herbstzug richtungslos wandern*. Das Erscheinen der Nonnengans auch im Herbst in Finnland dürfte ebenso durch diese Erscheinung erklärt sein.

Havaintoja muutamien lintujen muuttoajoista ja esiintymisestä Padasjoella 1933.

(Zugdata einiger Vögel in P a d a s j o k i 1933.)

A. TH. BOOK.

<i>Tag der ersten Beobachtung.</i>	<i>Tuloaika.</i>		
Corvus cornix	13. III.	Turdus philomelos	7. V.
Sturnus vulgaris	24. III.	Iynx torquilla	7. V.
Fringilla coelebs	8. IV.	Muscicapa hypoleuca	8. V.
Numenius arquata	25. IV.	Phoenicurus phoenicurus	9. V.
Turdus pilaris	25. IV.	Cuculus canorus	9. V.
Turdus musicus	27. IV.	Tringa hypoleucos	11. V.
Motacilla alba	29. IV.	Phylloscopus trochilus	12. V.
Erithacus rubecula	29. IV.	Delichon urbica	12. V.
Larus canus	30. IV.	Sylvia curruca	20. V.
Colymbus arcticus	30. IV.	Anthus trivialis	29. V.
Chloris chloris	30. IV.	Sylvia borin	1. VI.
Bucephala clangula	30. IV.	Grus grus pohj. p.: (nach N.)	14. IV., 30. IV., 1. V., 2. V., 4. V.
Columba palumbus	1. V.	Eteläänpäin (nach S.):	27. VIII.,
Mergus serrator	6. V.		2. IX., 3. IX., 13. IX., 16. IX.

Ampelis garrulus. Ensimmäinen iso parvi nähtiin Padasjoella 23. X. 33., mutta sen koommin ei niitä ole nähty paikkakunnalla.

Pyrrhula pyrrhula. Ensimmäinen pieni parvi vieraili lyhyen ajan matkalla eteläänpäin asuntoni (Kerttusalon talvihuvila) lähetyvillä 20. X. 33. Sen jälkeen tein sen huomion, että tämänkaltaisia pieniä parvia (4—6) päivittäin noin 2 viikon aikana tav. kl. 9 aikaan aamulla liiukskeli paikan yli etelään päin.